

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 2. april 2025

Sak: 2025/0395

Klager: A

Klagemotpart: Lede AS

Saken gjelder: Klage på vedtak om installasjon av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul.

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) 15. januar 2025 i uenighetssak mellom nettkunden A og nettselskapet Lede AS om installasjon av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul. I vedtaket slo RME fast at nettselskapet kunne installere en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul hos klageren etter forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 4-1. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.

Energiklagenemndas medlemmer: Nemndsleder Per Conradi Andersen, nemndsmedlemmene Helle Grønli og Tormod Anders Sletten.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet den 15. januar 2025 vedtak om at nettselskapet Lede AS (heretter «nettselskapet» eller «Lede») kan installere AMS-måler uten kommunikasjonsmodul hos A (heretter «klager») etter forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. av 11. mars 1999 nr. 301 (forskrift om kraftomsetning og nettjenester) § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (2) Klager brakte saken inn for RME som en uenighetssak ved e-post den 18. oktober 2024. Bakgrunnen for saken var at nettselskapet avslo klagers søknad om å beholde gammel strømmåler. RME veiledet kunden i brev 23. oktober 2024 om muligheten til å bringe spørsmål om stenging av strøm inn for Elklagenemnda. Klager presiserte i brev 24. oktober 2024 at klagen også gjaldt installasjon av strømmåler. Klager var uenig i at nettselskapet kunne kreve å installere AMS-måler uten kommunikasjonsmodul i boligen hennes. Klager hevdet at denne type måler produserer det hun omtaler som «skitten strøm» og at den er skadelig for helsen. RME bekreftet mottak av klagen i e-post 31. oktober 2024.
- (3) I brev 31. oktober 2024 ba RME nettselskapet om informasjon i saken. Lede kommentere klagen i e-post 11. november 2024.
- (4) RME varslet partene om vedtak i klagesaken den 29. november 2024. RMEs vurdering var at nettselskapet hadde rett til å kreve installasjon av AMS uten

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

kommunikasjonsmodul i boligen til klager, jf. forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 annet ledd bokstav b.

- (5) Klager sendte merknader til varselet ved e-post 18. desember 2024.
- (6) RME fattet vedtak i saken den 15. januar 2025 med følgende konklusjon:
«Lede AS kan etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 andre ledd bokstav b) kreve installasjon av AMS uten kommunikasjonsmodul i boligen til [A].»
- (7) Klager påklaget vedtaket til Energiklagenemnda i e-post 22. januar 2025.
- (8) Nettselskapet ble orientert om klagen i brev 28. januar 2025.
- (9) Klager sendte ytterligere merknader i saken 8. februar 2025.
- (10) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. RME sendte klagen og sakens dokumenter til Energiklagenemnda 27. februar 2025.
- (11) Klageren og klagemotparten fikk i brev 3. mars 2025 informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda samt informasjon om mulighet til å kommentere RMEs innstilling i saken eller gi andre merknader. Det har ikke kommet inn flere merknader i saken.
- (12) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 2. april 2025.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (13) I vedtaket datert 15. januar 2025 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn og klagers anførsler.
- (14) RME viser til at nettselskapet etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 første ledd skal installere AMS-målere i alle sine målepunkter. Nettselskapet kan likevel gi fritak fra å installere AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet dersom installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker, jf. forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (15) Videre viser RME til at det følger av forarbeidene at «vesentlig og dokumenterbar ulempe» betyr ulempe i helsemessig forstand. Det er slått fast gjennom forvaltningspraksis at helsemessig ulempe må dokumenteres med attest fra lege eller psykolog. Fritaket er oppfylt når kommunikasjonsmodulen er fjernet eller deaktivert.
- (16) Deretter påpeker RME at Energiklagenemnda tidligere har stadfestet at fritaket er oppfylt når kommunikasjonsmodulen er fjernet eller deaktivert. RME viser også til at det fremgår av nemndas avgjørelser at nettselskapet kan velge om de vil installere AMS-måler uten kommunikasjonsmodul eller deaktivere kommunikasjonsmodulen i AMS-måleren.
- (17) RMEs vurdering er derfor at kunden, som har fått fritak fra AMS-måler, ikke kan kreve tiltak ut over å få installert en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul.
- (18) RME finner ikke grunnlag for klagers tolkning av avgjørelsen fra Borgarting lagmannsrett. Det vises til at lagmannsretten uttaler at forskrift om kraftomsetning og

nettjenester § 4-1 annet ledd bokstav b) oppstiller to vilkår for å få fritak fra AMS, nemlig at det foreligger en «vesentlig [...] ulempe», og at ulempen skyldes «installasjonen». For å dokumentere at det foreligger en vesentlig ulempe, må kunden fremvise en attest eller erklæring på helsemessig ulempe fra lege eller psykolog. Lagmannsretten uttaler videre at i tilfellene hvor unntaksbestemmelsen i § 4-1 kommer til anvendelse, slipper ikke kunden å ha strømmåler. Lagmannsretten viser til at det må installeres en annen type måler, og peker på at nettselskapet i slike tilfeller kan installere en måler uten kommunikasjonsmodul. I vurderingen av den konkrete saken konkluderer lagmannsretten med at det ikke er grunnlag for å gi fritak fra AMS uten kommunikasjonsmodul.

- (19) RMEs konklusjon er at kunden ikke kan motsette seg installering av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsmodul, jf. forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 4-1 annet ledd bokstav b). RME finner videre at kunden ikke har rett på å få beholde sin gamle strømmåler.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (20) Klager har i det vesentlige anført:
- (21) Klager krever å få beholde sin gamle (analoge) måler eller tilsvarende ordning / måler.
- (22) I klage på nettselskapet 18. oktober 2024 kommer det frem at klager motsetter seg installasjon av slik måler da hun mener denne er helseskadelig. Klager har fått fritak fra AMS-måler med kommunikasjonsmodul, men mener at en måler uten kommunikasjonsmodul like fullt er en AMS-måler og at AMS-målere produserer det hun betegner som «spenningsstøy» eller «skitten strøm». Klager påpeker at nettselskapet ikke kan fremlegge bevis på at slike målere er 100 prosent trygge og at nettselskapet heller ikke er villig til å ta ansvar for forverret helse hos kundene.
- (23) Videre fremhever klager at det ikke stemmer at smarte strømmålere er lovpålagt, da det er regulert i en forskrift og dette er ikke det samme som lov. Klager mener at installasjonen vil medføre en vesentlig ulempe for henne som kunde, og viser i denne forbindelse til legeerklæring og egenerklæring. Klager mener også at det ikke har noen praktisk betydning for Lede hvilken type måler som blir lest av månedlig. I tillegg mener klager at Borgarting lagmannsrett i dom 3. november 2022 (LB-2021-136295) pålegger nettselskap å «frita for ny måler som vil gi økt tilførsel av spenningsstøy/ «skitten strøm»» dersom det er fremlagt legeattest.
- (24) Etter klagers syn burde nettselskapet være forpliktet til å levere strøm som er tilstrekkelig ren for «støy», og sikre at det ikke oppstår unødvendige materielle skader eller unødig risiko for helsemessig skade. Klager mener at nettselskapene må føre en føre-var-linje og at dette følger av Grunnloven paragraf 112.
- (25) I klagers kommentarer til varsel om vedtak 18. desember 2024, peker hun på at nettselskapet ikke kan bevise at AMS-målere med eller uten kommunikasjonsdel ikke er helseskadelig. Videre pekes det på at nettselskapet ikke vil gi erstatning dersom kundene får helseplager.

- (26) Klager mener det er urimelig at kundene mot deres vilje skal presses til å få installert noe helseskadelig i eget hjem. Klager mener at det med dagens teknologi umulig kan medføre ekstra kostnader å registrere forbruk av strøm. Det vises i denne forbindelse til at det er kunden som tar jobben med å lese av måleren hver måned, og at kunden dessuten blir belastet med en ekstra avgift hvis den ikke har byttet til AMS-måler med kommunikasjonsdel. Klager påpeker at det derimot må koste mye å bytte ut helt brukbare målere og installere nye målere i de tusen hjem.
- (27) I klagen 22. januar 2025 på RMEs vedtak 15. januar 2025, ber klager om at RME viser til hvilke (offentlige) dokumenter som stadfester at AMS-målerne er godkjent og grundig undersøkt med tanke på hvordan de virker på helsen til personer som oppholder seg i nærheten av disse. Klager anser RME som ansvarlig dersom det oppstår skade på henne eller hennes familie. Videre mener klager at RME ikke burde ha noen problemer med å gi en skriftlig erklæring på at de vil gi erstatning til de som blir syke på grunn av AMS-målerne.
- (28) Klager har oppgitt en rekke grunner til at hun ikke ønsker AMS-måler. Hun trekker først og fremst frem helsemessige årsaker. Klager opplyser å være sensitiv mot stråling fra mobiltelefon og wifi, og viser til at hun har legeerklæring for dette. Videre påpeker klager at dette er kjerneteknologi og alvorlig til skade for helsen. Hun viser til at WHO klassifiserer elektromagnetiske felt (EMF) som mulig kreftfremkallende. Klager peker på at Europarådets resolusjon nr. 1815 av 27. mai 2011 sier at lavfrekvente kilder med visse høyfrekvente bølger som brukes i radar, telekommunikasjon og mobiltelefoni, er potensielt skadelige. Klager viser til at dette gjelder planter, insekter og dyr, såvel som menneskekroppen, når den utsettes for nivåer som er under de offisielle grenseverdiene, som den gangen var 10.000 ganger lavere enn dagens grenseverdi som Statens strålevern forvalter.
- (29) Videre viser klager til at forsikringsselskapene uttrykker bekymring og plasserer EMF i samme kategori som asbest, jordskjelv osv. og vil ikke utbetale erstatning til skader forårsaket av EMF. Videre peker klager på at anlegget ikke er kryptert, slik at det er lett å hacke. Klager fremhever også at det ikke er tatt hensyn til personvernet. I tillegg påpeker klager at det finnes over 7000 forskningsrapporter som beviser at AMS-målere er til stor skade på menneskeheten.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (30) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (31) I e-post 11. november 2025 anfører nettselskapet at de har rett til å bytte til AMS-måler uten kommunikasjonsmodul hos klager. Alle nettselskapets kunder skal bytte til AMS-måler og nettselskapet må behandle alle kundene likt. Nettselskapet installerer AMS uten kommunikasjonsmodul hos kunder som har fått fritak fra AMS med kommunikasjonsdel. Nettselskapet viser blant annet til sine standardvilkår for nettleie og tilknytning (nettleicavtalen).
- (32) Videre påpeker nettselskapet at det medfører ekstra kostnader for å opprettholde systemer og arbeidsprosesser for å håndtere kunder som ikke har byttet til ny måler. Dette omfatter blant annet håndtering av kundens selvavlesninger samt kontrollavlesning (jf. forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-3). Det opplyses at nettselskapet har besluttet å sette stengevarsel i bero frem til endelig vedtak fra RME foreligger.

4 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (33) RME opplyser i innstillingen 27. februar 2025 at de ikke kan se at klager har kommet med noen nye saksopplysninger eller anførsler som gir grunn for å endre vedtaket.

5 Energiklagenemndas vurdering

- (34) Saken gjelder nettkunden As klage over vedtak fattet av RME den 15. januar 2025. Sakens hovedspørsmål er om klager kan motsette seg installering av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsmodul i egen bolig. Spørsmål om stenging av strøm er utenfor Energiklagenemndas virkeområde og kan eventuelt bringes inn til Elklagenemnda.
- (35) Det følger av forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 annet ledd bokstav b at nettselskapene er forpliktet til å installere AMS (avansert måle- og styringssystem) i hvert målepunkt, med mindre installasjonen er til «vesentlig og dokumenterbar ulempe» for sluttbruker. Nemnda viser til at nettselskapet har plikt til å gi fritak dersom vilkåret «vesentlig eller dokumenterbar ulempe» er oppfylt. Dette fritaket gjelder etter ordlyden kun nettselskapets plikt til å «sørge for at AMS er installert i hvert enkelt målepunkt». Rekkevidden av fritaket etter § 4-1 annet ledd bokstav b innebærer etter nemndas syn et fritak fra kommunikasjonsmodulen i AMS-målere. En deaktivering av denne medfører at måleren verken kan sende eller motta signaler. Bestemmelsen gir ikke hjemmel for å frita fra installasjon av målere uten kommunikasjonsmodul (AMS). Dette gjelder generelt, uavhengig av målerens øvrige kvaliteter. I denne saken krever klager rett til å få installert en måler som i tillegg til å være uten aktiv kommunikasjonsmodul også hindrer det klager betegner som «ledningsbundet spenningsstøy» eller «skitten strøm».
- (36) Energiklagenemnda har behandlet flere saker der det anføres at den installerte måleren forårsaker spenningsvariasjoner som omtalt i dom fra Borgarting lagmannsrett 3. november 2022 (LB-2021-136295). Nemnda viser til sak nr. 2024/1985. Saken her skiller seg ikke prinsipielt fra tidligere saker med samme problemstilling.
- (37) I forvaltningen har regelen blitt praktisert slik at det må foreligge helsemessig ulempe dokumentert ved attest fra lege eller psykolog, jf. Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1991. Unntaksregelen ble utformet for å ta hensyn til tilbakemeldinger under høringsprosessen om at kravet til installering av AMS-måler opplevdes som belastende for enkelte. Formålet var å etablere en sikkerhetsmekanisme for personer som opplevde det som svært belastende å få en AMS-måler med aktiv kommunikasjonsmodul installert i egen bolig, jf. NVE høringsdokument 1/2011 kapittel 3.10.
- (38) Nemnda viser også til vurderingen av forholdet til Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og personvernet i nemndas avgjørelse i sak 2021/1991.
- (39) I denne saken har klager fremlagt legeerklæring m.m. som dokumentasjon på at installasjon av AMS-måler fører til «vesentlig og dokumenterbar ulempe». Det er ikke omtvistet at klager oppfyller vilkårene for unntak fra AMS-måler med aktiv kommunikasjonsmodul etter § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (40) Nemnda har i en rekke saker fremhevet at det er opp til hvert enkelt nettselskap å bestemme om kunder med innvilget fritak fra AMS-måler med kommunikasjonsmodul, skal beholde den gamle strømmåleren eller om strømmåleren skal skiftes med en digital strømmåler uten sender, jf. forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 3-1. Nemnda er følgelig enig med RME i at fritak etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1

annet ledd bokstav b, ikke er til hinder for at nettselskapene bytter målere, all den tid installasjonen gjelder måler uten aktiv kommunikasjonsmodul. Etter Energiklagenemndas syn gir ikke forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 annet ledd bokstav b krav på å få installert en annen måler enn en AMS-måler med fjernet eller deaktivert kommunikasjonsmodul.

- (41) Klager har vist til Borgarting lagmannsretts avgjørelse den 3. november 2022 (LB-2021-136295) og hevdet at fritaksregelen i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 4-1 annet ledd bokstav b, også er anvendelig for el-overfølsomme som reagerer på det klager omtaler som «skitten strøm».
- (42) Energiklagenemnda viser til at regelen om fritak alltid har vært ment som en snever unntaksregel som skulle hensynta de som i dagligtale anses som «el-overfølsomme». Nemnda kan ikke se at lagmannsrettens domsbegrunnelse kan tas til inntekt for en utvidelse av unntaksregelen i § 4-1 annet ledd bokstav b, slik den har vært praktisert til nå. Både før og etter dommen fra Borgarting lagmannsrett har nettselskapene gitt fritak til personer som har oppfylt kravene for fritak, jf. § 4-1 annet ledd bokstav b. Det har vært vanlig praksis å installere AMS-måler uten kommunikasjonsmodul eller med deaktivert kommunikasjonsmodul hos disse kundene. Nemnda ser ikke noe grunnlag for å tolke Borgarting lagmannsretts avgjørelse dithen at fritaksregelen skulle utvides slik at nettselskapene ikke lenger kunne tilby AMS-måler uten kommunikasjonsmodul til de kunder som har fått fritak. Energiklagenemnda viser til tidligere avgjørelser hvor de samme spørsmålene er vurdert.
- (43) Etter gjeldende regelverk står nettselskapet fritt til å velge måler innenfor rammene av myndighetsbestemte krav, enten det gjelder type AMS-måler med kommunikasjonsmodul i ordinære saker, eller type måler i de tilfellene hvor det er innvilget fritak. Nemnda vil peke på at nettselskapene er strengt regulerte monopoler. Disse har plikt til å sørge for at måling og avregning av strømforbruk foregår korrekt, slik at sluttbruker blir belastet for riktig forbruk og nettkostnad. Slik vil også de øvrige sluttbrukerne få korrekt belastning gjennom nett-tariffen. Innenfor disse rammene har nettselskapene på enkelte områder handlingsrom til å selv vurdere hva som er de mest hensiktsmessige tekniske løsningene.
- (44) Klager har ikke en rett etter forskriften til å få installert en ny måler tilsvarende den gamle eller en annen type måler som ikke er en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul. Nemnda kan heller ikke se at bestemmelsen om fritak fra AMS innebærer at nettselskapet, etter å ha fjernet eller deaktivert kommunikasjonsmodulen fra en AMS-måler, plikter å gjennomføre ytterligere tiltak som skjerming.

6 Vedtak

- (45) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. Klagen tas ikke til følge.

2. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 202418078-9 av 15. januar 2025, stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 2. april 2025

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Tormod Anders Sletten
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur